Цана асобнага нумару 10 гр. Przesyłka opłacona ryczałtem.

№ 44. Вільня, Субота 11 Сьнежня 1926 г. Год II

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ

Выходзе два разы ў тыдзень — у сераду і ў суботу нараніцы.

Адрэс Рэдакцыі й Адміністрацыі: ВІЛЬНЯ, ПОЛАЦКАЯ 4. — (WILNO, POŁOCKA 4).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята.
Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Падпіска:
на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграніцы у двая даражэй.
Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

Цана абвестак:
на 1-ай старонцы 30 гр., 2 і 3-яй — 25 гр. і на 4-ай — 20 гр. за радок дробнага друку у вадпэй палосцы. Жадаючыя іншых абвестак павінны зьвярнуцца да Адміністрацыі.

Нацыянальная палітыка.

Што польская палітыка нягодная ў адносінах да тых народаў, каторыя прылучаны да Польшчы, гэта ўсім добра ведама. Найнегаднейшая гэтая палітыка ў адносінах да нас Беларусаў. Аб крыўдах, дазнаваных беларускім народам ад польскай ўлады, нашая газэта піша ў кожным нумары, хоць, ведама, мы ня маем магчымасьці сказаць і сотнае часткі таго, што дзеецца запраўды.

Але Беларусы жывуць ня толькі пад Польшчаю, жыве іх яшчэ шмат болей пад Расеяй, ці іначай ў СССР. Дзеля гэтага мы час ад часу мусім кінуць вокам і туды, каб паглядзець, што там дзеецца.

Камуністы хваляцца на ўвесь сьвет, што ў іх добра разьвязяна нацыянальнае пытаньне й ўсе народы ў СССР маюць поўнаю свабоду й магчымасьць нацыянальнага разьвіцьця. Але адна рэч хваліцца, што ў іх ёсьць усім „вольнасьць і роўнасьць", а другая — фактычнае развьязаньне нацыянальнага пытаньня.

Прызнаем, што нацыянальнае пытаньне ў ССРР шмат лепей стаіць як у Польшчы. Але „лепей" ня значыць яшчэ „добра" і дзеля гэтага палажэньне Беларусаў пад бальшавікамі ня ёсьць нам ідэалам. Ня можа вязень з найгоршай турмы лятуцець аб турме лепшай, дзе ёсьць крышку большыя ваконцы, даўжэй пушчаюць на праходак, меней зьдзекуецца адміністрацыя і г. п. „свабоды." Не, вязень лятуціць аб запраўднай ня турэмнай волі. Дык і мы не лятуцім аб маскоўска-бальшавіцкай нацыянальнай „свабодзе."

Як-жа запраўды стаіць нацыянальная справа беларуская пад уладаю бальшавікоў? Наўперад мусім адцеміць, што ўлада тамака не беларускіх але маскоўскіх бальшавікоў, бо бальшавікоў беларускіх ёсьць вельмі мала і яны не прадстаўляюць навет адноснай большасьці у Радавай Беларускай Рэспубліцы, ня кажучы ўжо аб беларускіх землях усходніх, што пад маскоўскім загагадам. Вось-жа ўлада ў Беларусі чужая, не беларуская.

Як ведама, Беларусь, што пад СССР, падзеляна на дзьве часьці. Часьць заходняя, каторую з агульна-беларускага гледзішча трэба назваць часьцяй цэнтральнай, складае так званаю Соцыялістычнаю Беларускую Радаваю Рэспубліку. Другая часьць, усходняя, залежыць беспасярэдне ад Масквы, так, як якаясь губэрнія Яраслаўская, Кастромская і г. п. Гэтая другая частка ня меншая за першаю, у яе ўходзяць ажно тры з гакам паветы (Невельскі, Себескі й Вялiскі) Віцебшчыны, вялізарны Рэчыцкі павет Меншчыны(!) вялізарная часьць Магілеўшчыны разам з Гомельшчынай(!), уся беларуская Чарнігаўшчына дый, ведама, беларускія часьці іншых губэрняў. Гэта вялізарны прастор, ня меней трацiны ўсяе Беларусі, з беларускім насяленьнем звыш трох міліёнаў. Ня гледзячы на тое, што на гэтым прасторы жыве беларускі народ шчыльнай масаю, што констатавана ўжо даўно як урадавй маскоўскай, так і этнаграфічнымі і філёлёгічнымі дасьледзінамі, ён астаецца пастарому ў складзе маскоўшчыны. Праўда неяк сёлета вясною былі чуткі аб тым, што да Беларускае Рэспублікі маюць быць прылучаны Невельскі, Себескі й Вяліскі павет Віцебшчыны і Гомельшчыны (разам з пав. Рэчыцкім і паўночнай паловай Чарнігаўшчыны). Аб прылучэньню да Беларускай Радавай Рэспублікі рэшты беларускіх земляў (Смаленшчыны й іншыя) навет і чуткаў ня было. Але трэба было толькі ў гэтай справе зьездзіць у Маскву комісару Адамовічу, як усё заціхла. Ясна, Масква загадала маўчаць і беларускія комуністыя змоўклі. І ўсё асталося пастарому.

У Радавай Беларускай Рэспубліцы дадзена сякая такая магчымасьць разьвіцьця беларускай культуры, хоць перашкодаў на кожным кроку шмат. Але адміністрацыйны апарат і ўсё жыцьцё гаспадарскае залежыць ад Масквы, каторая ўсім кіруе, ведама, не на карысьць беларускага народу.

А што датычыць беларускіх земляў, каторыя безпасрэдне пад Маскоўшчынаю, дык тамака нямаш магчымасьці весьці і беларускую культурна-асьветную працу. Маскоўшчына, которая вельмі рупіцца, каб і найменшы процант велікарусаў (праўдзівей русыфікованых Беларусаў) у Беларусі ня меў забясьпечанаю нацыянальнаю свабоду, з усяе сілы русыфікуець тры з гакам міліёны беларусаў на спрадвечнай зямлі беларускай.

д.

Зборка „Рады Грамадзкіх і Гаспадарскіх Арганізацыяу усходніх земляу".*)

Беларусы на'т і ня ведаюць, што такая рада ёсьць. А яна ёсьць запраўды. Абрана была на польскім зьезьдзе ў Горадне. Ня гледзячы на свой назоў, Рада гэтая грамадзкімі справамі пакуль што як-бы ня цікавіцца, але затое вельмі падчыркуе справы гаспадарскія. У лютым 1927 г. Рада маніцца склікаць зьезд прадстаўнікоў гаспадарскіх арганізацыяў.

Як прыгатова да гэтага зьезду, была склікана Радаю 8-га сьнежня зборка, на каторую былі запрошаныя прадстаўнікі мясцовых арганізацыяў. Уся зборка складалася толькі з адных Палякаў. Але запросіны дастала й некалькі Беларусаў (інж. Н. Трэпка, д-р Я. Станкевіч, кооп. грам. Крук і грам. Савіцкі).

Зборку адчыніў сэкрэтар Рады п. Камінскі. Пасьля яго сказаў кароткаю прамову старшыня Рады б. генэральны камісар „усходніх земляў" п. Асмалоўскі. Ён паміж іншым адзначыў, што некаторыя беларускія й ўкраінскія групы перашкаджаюць супольнай працы гаспадарскай. Далей прамаўляў п. Лядніцкі, каторы галоўнаю ўвагу зьвярнуў на польскіх асаднікаў у нашым краю, стараючыся іх бараніць. Пан Лядніцкі прызнае, што асаднікаў вельмі шмат у іхняй Радзе, але быццам гэта толькі паказуе на іх ахвоту працаваць на дабро краю, ды хоць іх і шмат, але ўсё-ж такі большасьці яны ня маюць.

Д-р Я. Станкевіч, узяўшы слова зазначыў што ён дастаў іменнае запрошаньне на зборку й будзе гаварыць толькі ад свайга імені. Ён лічыць, што супольная арганізацыя гаспадарская заўсёды карысная. Ці будзе такой гэтая арганізацыя, ён ня ведае. Ня можна тварыць аднае арганізацыі гаспадарскае для Заходняе Беларусі й Валыні, бо жыцьцё народнае й гаспадарскія варункі гэтых земляў розныя. Ён мусіць станоўка запярэчыць, што Беларусы перашкаджаюць гаспадарскай працы. Праўда Беларусы, і то Беларусы ўсіх чыста кірункаў, маюць найрадыкальней—тыя дамаганьні ў пытаньню гаспадарскім, але гэта дзеля таго, што беларускае насяленьне ад польскага гаспадарства (дзяржавы) нічагусенькі ня мае. Дык не дастаючы найменшага, Беларусы дамагаюцца найбольшага. І найправейшая група беларуская прымушана была-б гэтак паступаць. Можа каму здацца, што пры цяперашнім міністру зямельных рэформаў п. Станевічу, Беларусы могуць мець з зямельнай рэформы якую карысьць. Але Беларусам гэта не здаецца, бо Беларусы ведаюць, што ім зямлі наўмысьля не прадаюць. Ён сам знае дзесяткі сем'яў беларускіх, каторым адмовіліся прадаць зямлю, як толькі даведаліся, што іхнія дзеці—сьвядомыя Беларусы. З другога боку, наш край зьніштожаны й пагалелы і купіць зямлі нашыя сяляне ня маюць за што.

Каб насталі справядліўшыя адносіны да Беларусаў і аздаравілася гаспадарскае жыцьцё, канечне трэба:

1) радыкальнай зьмены польскай адміністрацыі ў Заходняй Беларусі;

2) трэба каб з помачай скарбу ўтварыўся Беларускі парцэляцыйны банк, які-бы даваў безпроцэнтныя пазыкі сялянам на куплю зямлі;

3) трэба даць магчымасьць беларускаму насяленьню пры комасацыі, парцэляцыі і г. п. браць сабе за прадстаўнікоў сьвятлейшых людзёў з беларускіх арганізацыяў. Цяпер гэтага сабе беларускае насяленьне дазволіць ня можа, бо за гэта ўлада цяжка карала-б.

4) Трэба даць магчымасьць Беларусам стварыць свой коопэратыўны саюз і даць яму рэвізыйнае права.

Калі Рада Грам. і Гасп. Арг. гэтага дамагаецца, дык Беларусы з ёю пойдуць, а калі не, дык яна Беларусам чужая.

Пасьля прамовы грам. Я. Станкевіча стар. Рады п. Асмалоўскі, заценіў: „Уступайце ў нашаю арганізацыю й дамагайцеся". З гэтага відаць, што дагэтуляшнія сябры Рады нічога падобнага не дамагаюцца.

Другі аратар беларускі, інж. Трэпка, гаварыў таксама толькі ад сваійго імені. Ён закідае Лядніцкаму, што той не зварочуе ўвагі на інтэрэсы краёвыя й бароне асаднікаў. Зусім без палітыкі абыйсьціся нельга, мусіць быць прынамся элемэнтарная палітыка, якой ёсьць раўнапраўе. Калі гэтага ня будзе, дык Беларусам гэтакая арганізацыя не патрэбная.

Далей сказалі цікаўныя прамовы мэц. Вітаўт Абрамовіч і грам. Ст. Сьвяневіч; абодва яны паміж іншым падчыркавалі, што для Зах. Беларусі павінна быць свая асобная арганізацыя гаспадарская. Прамаўлялі яшчэ і іншыя аратары.

Здаецца, што Беларусы, каторыя былі на зборцы, не пераканаліся аб патрэбе Беларусам уходзіць у „Раду Грамадзкіх Арганізацыяў Усходніх Земляў". Хіба, што наадварот...

Віленец.

*) Папольску: „Rada Społecznych i Gospodarczych Organizacji Ziem Wschodnich".

„Адбой ці провокацыя?"

Пад такім загалоўкам „пан Антоні" ў сваей „Нашай Справе" падаў несумленную крытыку й закінуў Інстытуту, што ён быццам займаецца палітыкай, а на'т чуць не провакацыяй.

На гэткія закіды Інстытуту трэба было-б востра зарэагаваць, але ўрад гэтай культурна-гаспадарчай установы перадусім мусіць прыняць пад увагу асобу, якая робіць ілжывыя а мо' на'т і правакацыйныя напады.

„Пан Антоні" гэта-ж істота, якую ўсё беларускае грамадзянства ўжо асудзіла. Яго-ж ужо білі па твары, яго-ж ужо выклікалі на суд чэсьці, ад якога суда ён ухіліўся. Гэта-ж істота ўжо даўно эганьбіла чэсьць грамадзяніна, не памагла тут і шляхотная татарская кроў, якая плыве ў яго жылах!

Астаецца толькі дзівіцца, што такая істота разам з Ваявудзкім кіруе „Грамадой" — беларускай партыяй.

Нічога дзіўнага, што „пан Антоні", загубіўшы ў сабе ўсе чалавечыя ў грамадзкія азнакі, дайшоў да стану мысьлёвай гарачкі, і ў гэтай гарачцы пачаў у сваім загоне „Наша Справа" выліваць з сябе запаскуджанае свае сумленьне закідаючы ўсім Беларусам, што ня хочаць ісьці ў яго на павадку, розныя ня істнуючыя „бздурствы". Ягоная работа ёсьць той самай работай, якую калісь вёў Паўлюкевіч. Ён закідвае брудам усіх Беларусаў, што не пад ягонай камандай; ён хоча кампраміттаваць перад уладамі Беларускія Установы; ён нападае на Беларускія установы, за тое: што дамагаюцца сваіх школаў, курсаў, ён высылае з Вільні свайго інструктара (прозьвішча пакуль што не выўляем), які едзе да гуртkoў Інстытуту, прыкладам Бэрэза-картуская і нагаварывае іх кідаць Інстытут, бо гэта „буржуазная" ўстанова, і каб лепш сябры Інстытуту йшлі ў „Грамаду"; ён разам з Ваявудзкім вывёў Тарашкевіча з Беларускага Пасольскага Клюбу й вядзець яго па дарозе згубы беларускай нацыянальнай ідэі; ён пазваляе Незалежнай Партыі Хлопскай (польская партыя) праводзіць свае польскія палітычныя мэты на беларускіх землях!

Ды ці мала гэтай „Сьмердзякоўшчыны", якая падмывае бераг беларускага адраджэньня! Але ягоная работа ўжо асуджана; яго ўжо білі па твары й будуць біць датуль, пакуль будзе вясьці правакацыйную; злосную, нясумленную й ілжывую работу! *Н-ш Гонар.*

З ГАЗЭТ.

„Грамада" проці незалежнасьці Беларусі.

„Наша Справа" (№ 3), падаючы вестку аб новай газэце „Беларуская Трыбуна", што выходзіць у Амэрыцы, паміж іншым піша:

„Часопісь мае на мэце папулярызаваць беларускую справу ў Новым Сьвеце — сярод тых Беларусаў—эмігрантаў, якія лічаць сябе ў значнай меры „рускімі" й цураюцца роднае беларускае мовы.

Думка—добрая; на жаль, падыход да справы нельга назваць зусім удатным: рэдакцыя як-быццам зусім ня лічыцца з такімі рэальнымі фактамі ў будаваньні Беларусі, як утварэньне Беларускае Сацыялістычнае Радавае Рэспублікі ў складзе *СССР, і грунтуецца на незалежніцкім ідэале*, які—як ня зьдзейсьнены—у вачох нашых „амэрыканцаў", прывучаных да амэрыканскага рэалізму, ня можа мець вялікшае цаны".

Дык бачым, што шыла з мяшка штораз больш вылазіць. „Грамада" адкрыта выказваецца проці незалежнасьці Беларусі! Калі так шыбка пойдзе эвалюцыя перакананьняў павадыроў „Грамады", дык можна будзе ў недалёкай будучыне прычакаць таго, што на шпальтах „Нашае Справы" знайдзем кліч за „единую неделимую"; толькі пад варункам, каб павадыры „Грамады" былі ў Крэмлі!!!

Не хачу я ні жыць, ні йзноу нарадзіцца.

(мэлёдэклямацыя на сучасны мамэнт).

І сумна мне, цяжка... і сэрца баліць...
І хочацца неяк забыцца,
Каб невясёлыя думкі спыніць.
І, быццам, ізноў нарадзіцца...
Нарадзіцца — маўчаць,
Ад падаткаў стагнаць,
Ня мець школаў, дзе дзеткам вучыцца...
Не!... не хачу я ні жыць, ні йзноў
[нарадзіцца.
Нарадзіцца й знаць,
Што ня будуць пушчаць
Ў сваёй мове на'т Богу маліцца...
Не!... не хачу я ні жыць, ні йзноў нарадзіцца...
Нарадзіцца — цярпець,
І на зьдзекі глядзець,
Дый і сілы ня мець бараніцца...
Не!... не хачу я ні жыць, ні йзноў
[нарадзіцца...
Нарадзіцца — ўздыхнуць,
Сваю волю пачуць
І зусімі наўкол пагадзіцца...
Дый правы ўсе здабыць,
Незалежна стаць жыць
Вось варта памерці і йзноў нарадзіцца!...
І сумна мне, цяжка... і сэрца баліць...
І хочацца, быццам, забыцца...
І ўсялякія думкі спыніць...
І памерці і йзноў нарадзіцца...
Г—н.

Бартэль ідзе па эндэцкай дарозе.

Польская эндэцкая (панская) „Gazeta Warszawska" піша артыкул аб „рускім (украінскім) школьніцтве". У гэтым артыкуле паны вельмі цешацца, што п. Бартэль—міністар асьветы не пайшоў па той дарозе, аб якой шмат гаварылася пасьля „маёвага перавароту", па дарозе зьмены адносінаў да школьнага пытаньня нацыянальных меншасьцяў. Газэта вельмі рада што п. Бартэль не дае Украінцам украінскае школы, і што ўжо істнуючыя школы ўкраінскія перараблiе на утраквістычныя, (скарэй на польскія—заценка рэдакцыі).

Тое самое маем і з беларускімі школамі, адна толькі розьніца, што ўжо няма зусім беларускіх школ, каб іх перарабляць на польскія.

Адным словам п. Бартэль стараецца ўгадзіць паном. Няхай годзе, мо' за гэта будзе даўжэй міністрам, бо Суйкоўскі паляцеў ня выслужыўшы сабе эмэрытуры!

Ніколі ня зьніштажай сваей роднай газэты. Прачытаўшы дай яе суседу.

З Заходняе Беларусі.

Паліцыя чапляецца.

У м. Новая Мыш, Баранав. пав. 5-га верасьня с. г. адбыўся агульны сход мясцовага Гуртка Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры. На сход былі выданы Старастам дазвол ад 3.IX с. г. за № 25455. Пасьля атрыманьня дазволу Гуртом расклеяў абвесткі (афішы) ў беларускай мове. Непадабалася гэта паліцыі і затым паліцыянт Грыневіч (№ 401) пазрываў абвесткі, кажучы, што робіць гэта па загаду комэнданта паліцыі, бо гурток ня мае спэцыяльнага на гэта дазволу. Калі Гурток зьвярнуўся ў гэтай справе да камэнданта, то ён яшчэ настрашыў Астаповіча Ф., які служыць на чугунцы, што будзе звольнены са службы за тое, што пазволіў зрабіць у сваей хаце сход Гуртка.

У СУДЗЕ.

Надовячы пачалася ў віленскім акруговым судзе справа 100 арыштаваных, каторыя былі абвінавачаны ў належнасьці нібы да акружнога комуністычнага комітэту ў Вільні. Суд выдаў гэткі прыгавор: Лявона Клішку прыгаварыў на 8 год катаргі і адняў яму грамадзкія правы, Майсея Левіна—на 6 год, Файгу Рысковіч—на 4 гады, Вульфа Шакера—на 4 гады, Бэрда Міскуна—на 3 гады катаргі, Уладыслава Забароўскага на 1 год крэпасьці, залічыўшы яму 6 м., прэвэнцыйнага арышту, Рафала Левіна на 1 год крэпасьці з залічэньнем 1 года прэвэнцыйнага арышту, Антося Радзюна на 1 год 6 мес., залічыўшы 6 мес. прэвэнцыйнага арышту. Іншых суд апраўдаў. У часе разбору справы здарыліся досіць цікавыя інцыдэнты. Калі Клішка, у часе як даапрашалі яго кіньскае сьведкаў пачаў гаварыць, правадыр суда ня даў яму дакончыць і адначасна пацягнуў яго да адказнасьці з арт. 154 К. К. Майсей Левін выступіў з доўгай прамовай бароннячы сябе. Правадыр суда затрымаў яго кажучы, што калі ён хоча бараніць сябе сам, дык ня трэба было браць адваката. Адвакат Шуманскі прасіў запісаць гэтыя словы правадыра ў пратакол.

НАВІНЫ.

Напад на паслоў. Надовячы ў Белавежы на мітынгу, які арганізавалі паслы, шайка (асаднікаў, ці сыщчыкаў) напала на пасалоў і сільна пабіла паслоў Мятлу і Валошына, задаючы ім вялікія раны на галавах.

Канфіската. „Наша Справа" № 4. Камісарам ураду 8-га сьнежня конфіскавана за артыкул аб нападзе на паслоў Мятлу і Валошына. Рэдактар пацягнуты да судовае адказнасьці.

Арышт гр. Ф. Аляхновіча. Паводле вестак з польскіх газэт, радавыя ўлады ў Менску арыштавалі гр. Ф. Аляхновіча — беларускага артыста і пісьменніка. Гр. Аляхновіч зьяўляецца грамадзянінам польскай рэспублікі і выехаў у Менск з пашпартам і радавай візай.

Галадоўка палітычных вязьняў. У панядзелак у вастрозе на Лукішках пачуліся сьпевы палітычных вязьняў. У сувязі з гэтым вастрожыя стражнікі паналеталі ў каморы да

Маленькі фэльетон.

Магістрацкія прыемнасьці.

„А каб табе па „ўжэндах" хадзіць!..."
З новых народных прыказак.

Уздумалася штось старому Міхасю пераняесьці лічнік з аднае сьценкі па іншаю—„тамака й сьвятлей"—не аднойчы гаварыў ён—„і кантралёру спадручней, дый увесь пакой неяк выглядаць будзе харашэй..."

Эт!.. Ахвота табе — агрызалася кожны раз на гэта жонка — а памойму дык усё роўна, дзе-бы ня вісеў, абы толькі лямпачкі гарэлі.

Але стары быў артачны і калі ўжо сказаў што, дык гэта і зробіць...

За некалькі дзён, калі, каб сьпісаць рахунак, зайшоў контралёр, стары Міхась заразжа да яго: „Калі ласка" — пытаецца — „ці ня можаце, паночку, пераняесьці мне лічнік вось... з гэтае сьценкі на гэнаю"...

— Чаму-ж не — кажа контролёр — але ці маеце дазваленьне ад Магістрату?...

Дазваленьне?!... — Зьдзівіўся Міхась — каб з гэтае сьценкі на гэнаю, дык трэба дазваленьне?!...

— Але, але, пане...

Стары Міхась быў формаліста й акуратны і калі ўжо пайшло аб дазваленьню, дык ён зараз-жа яго дастане... А каб ня пушчаць увагдаль ён у наступны дзень скіраваўся да Магістрату... Шоў ён ціха памалу і ля самае магістрацкае брамы на'т затрымаўся крыху, каб прапусьціць гыходзячай адтуль таўпу нейкіх урадніkaў з портфэлямі...

— Віш ты!... колькі іх! — падумаў ён з падзівам і па прызвычаеньню старога пачаў пералічваць: раз, два, тры... дзесяць... дваццаць... і калі ўжо пераваліла за пяцьдзесят ня вытрываў і зьвярнуўся да пажарніка, які тутака побач з брамай стаяў: „калі ласка, паночку... што гэта?!... Радныя ідуць з паседжэньня, ці можа якое веча ўрадніцкае ёсьць!...

— Не, пане — вышчырыўся пажарнік — сэквэстратары магістрацкія выходзяць на палеваньне... вязаць цяперка іхняя гадзіна...

— Бачыш!... — ізноў задзівіўся ён — каліс на цэлы магістрат было ня болей ураднікаў, як цяпер адных сэквэстратараў... Ну й часы насталі!...

І гэтак дзівячыся й мармочачы сабе нешта пад нос ён не заціміў як падняўся аж на 3-ці паверх і апынуўся, як раз у мэты свайго падарожжа...

У Электрычным Адзьдзеле яму неяк пашанцавала, бо адразу наткнуў на свайго знаёмага ўрадніка і праз яго дабраўся да тога пана, który te sprawy załatwia...

— Пану трэба лічнік пераняесьці?!...

— Але, але, паночку... з аднае сьценкі на іншаю...

— А!... на іншаю?!... дык гэта не да мяне, а вось... тога пана...

Пайшоў Міхась да „тога" пана, але „той" пан даведаўшыся ў чым справа, адыслаў назад да „першага"... „Першы" зьдзіўлена парушыў плячыма, паглядзеў неяк міма Міхася й як бы ня хочачы, быццам на вецер кінаў — niech pan podanie złoży...

Але, як на грэх, забыўся Міхась у хаце акуляры, а бязь іх, як бяз рук—не напішаш— і прышлося хоцькі—ня хоцькі варочацца дамоў бяз нічога...

На заўтрае запрасіўшы й ўмовіўшыся на'т ня дорага з безработным манцёрам, стары Міхась дарэчы яму перанасіць лічнік, а сам ужо з прыгатаванай заявай у руках адразу скіраваўся да „першага" пана, а адтуль ужо лучшу у суседні пакой, дзе і здаў сваю заяву. Паненка, што прыняла просьбу, захацела дзьвёх залатовак на „znaczki"... Міхась, туды-сюды па кішэнях... а грошаў ня маш! У хаце!... Прышлося, як барджэй на аўтобус і... пасьпеў

вязьняў. Вязьні зажадалі санітарнай комісыі; а калі тая не прышла, палітычныя вязьні абвясьцілі галадоўку, ставячы паміж іншым такія дамаганьні: 1) прыдзяленьне дадатковай каморы, бо там дзе дагэтуль было 120 вязьняў цяпер ёсьць 270, 2) асьвятляньне камораў і калідораў да 9 гадз. ў вечары (дагэтуль было да да 7 г. 30 м.), 3) увядзеньне рэгуляміну Макоўскага, які дазваляе вязьням штотыдзень бачыцца з раднёй і знаёмымі і інш.

Цікава тут адзначыць, што прокурор прызнаўся да таго, як пры заковываньні ў кайданы вязьняў часта білі. Прокурор таксама заявіў вязьням, што калі ня спыняць галадоўкі, то ўсіх перашле ў пазнанскі вастрог.

Чаго недаведаецца „Віл. Утро“. У „Віл. Утры“ чытаем: „З Масквы наказуюць, што СРСР прылучыў да Радавай Беларусі частку ковенскай зямлі, каторая аставалася на радавым баку“. Як ведама, ніякая часьць Ковенскай зямлі не асталася на радавым баку. Ня шкодзіла-б „Вил. Утру“ павучыцца географіі.

Прыклад газэтнае маны.

У нядзелю 5-га сьнежня ў Нова-Вялейцы ў залі „Ада“ Беларускі Інстытут Гаспадаркі й Культуры арганізаваў у 3 гадзіне лекцыю, а ў вечары спэктакль з концэртным аддзелам. Аб гэтым было ў „Навінах“ мінулага (43) нумару нашае газэты.

Увечары пасьля спэктаклю якісь п'яны чалавек штось крыкнуў і за гэта яго паліцыя арыштавала. З гэтага зусім не політычнага, а проста „хмельнага“ здарэньня хворая й злосная фантазыя чарнасоценных польскіх газэтаў утварыла цэлаю „справу“ проці Беларускага Інстытуту Гаспадаркі й Культуры.

„Słowo“ (№ 3 8.XII.) піша, што па спэктаклі „некалькі агітатараў „Грамады“ склікалі веча“, што арыштаваны Уладзімер Пачобут сказаў прамову ў проціграспадарсьцьвеным духе“. Прыблізна тое надрукаваў і „Dziennik Wileński“. Усё гэта чыстая мана, нічагусенькі падобнага ня было.

Але падлыжніцкаму „Виленскаму Утру“ гэтае маны здалося мала й яно, каб, відаць выслужыцца ў ведамым месцу падало ад сябе, што „пасьля лекцыі (ўжо не пасьля спэктаклю! —*Рэд.*) лекара („врача“) Яна Станкевіча (такога „лекара мы ня знаем—*Рэд.*) зрабілі банкет“. Дзеля сьмяютных вартасьцяў гэтае заценкі „Вил. Утро“ яе цэлаю друкуем у „Кутку сьмеху й сатыры“.

З Польшчы.

Польскі бюджэт на першую квадру 1927 г.

Рада Міністраў на апошнім сваім паседжаньні прыняла праект бюджэту на 1-ую квадру 1927 г.

Дзяржаўны 3-х месячны бюджэт выносе 489.317.740 зл. У гэтым бюджэце падбачана павышэньне пэнсіі ўраднікам на 10 проц.

Прыняты Радай Міністраў бюджэт ужо пададзены ў Сойм на разгляд.

Праект уставы аб бюджэце ўпаўнамачавае да адкрываньня крэдытаў да 10 мільёнаў зл. на ваенныя інвэстыцыі (будовы ваенных фабрык, казармаў і інш.); да выдаваньня авансаў да сумы 10 мільёнаў зл. на закупляньне збожа для войска. Апрача таго бюджэт прадбачыць павышэньне пэнсыяў на 10 проц. ваенным і афіцэрам рэзэрвы, што затрыманы на службе. Усе выдаткі бюджэту складаюцца з такіх пунктаў:

Прэзыдэнт П. Р.	849.393
Сойм і сэнат	2,848.657
Дзяржаўны контроль	1.104.270
Прэзыдыум Рады Міністраў	435.349
Міністэрства Замежных Спраў	9.880.136
Мін. Ваенных Спраў	158.015.000
Мін. Унутран. Спраў	46.369.362
Мін. Скарбу	24.329.325
Мін. Справядлівасьці	22.078.236
Мін. Прамысл і Гандлю	10.898.478
Мін. Комунікацыі	879.260
Мін. Земляробства	8.395.094
Мін. Рэл. Вер. і Асьветы	77.882.100
Мін. Публічных Работ	17.874.882
Мін. Працы і Грамадзкай Апекі.	17.482.178
Мін. Зямельных Рэформаў	3.993.460
Эмэрытуры	19.640.000
Інвалідзкія рэнты	29.000.000
Дзяржаўныя даўгі	34.942.775

Усе гэтыя крэдыты маюць быць расходаваны ў працягу 3-х месяцаў (студзень, люты й сакавік 1927 г.).

Праект бюджэту мае ў сабе новыя крэдыты, якіх у сёлетнім годзе ня было. З новых крэдытаў найважнейшыя: 200 тысяч зл. на будову дому для міністэрства Асьветы; 1.293.300 зл. на сплату купленай фабрыкі „Вагон“, якая старгавана за 5.800 тысяч швайцарскіх франкаў.

Як бачым з вышэй паданых лічбаў найбольш грошы забірая ваеннае міністэрства. Выдаткі на гэтае міністэрства за год маюць вынесьці каля 635 мільёнаў зл.

Але адкуль будуць брацца грошы на ўсе гэтыя выдаткі!?

СЯЛЯНЕ!

Выпісывайце сваю газэту!

Усім добра вядома, як нам Сялянам-Беларусам цяжка цяпер жывецца. Але ніхто да нас не прыходзе і ня прыдзе каб нам памагчы. Мы ўсе разам павінны шукаць дарогі, каб палепшыць сваю долю. Гэтая дарога ў нашым асьведамленьні, у нашай арганізаванасьці, у нашых супольных дамаганьнях. Каб мы ўсе маглі ведаць, як ідзе барацьба за лепшую долю Беларускага Народу, павінны чытаць сваю сялянскую газэту. **„Сялянская Ніва“** шчыра і сьмела бароніць вашыя сялянскія інтарэсы, вашыя грамадзкія й чалавечыя правы, якія на кожным кроку нарушаюць то ўлады, то паны, то іншыя няпрошаныя госьці. Толькі чытаючы сваю газэту й асьведамляючыся аб тым, што робіцца ў нашых ворагаў, што дзеецца ў сьвеце, можам спадзявацца, што надойдзе той час, калі мы самі будзем гаспадарыць на роднай зямлі.

Дык не пашкадуй 1 зл. ў месяц і пашлі яго ў рэдакцыю (адміністрацыю), за тое атрымаеш два разы ў тыдзень сваю газэту. Першыя пробныя нумары ў працягу аднаго месяца рэдакцыя высылае дарма!

Калі хочаш атрымаць пробныя нумары газэты то прысылай заяву такога зьместу:

У Адміністрацыю
„Сялянскае Нівы“
ў Вільні,
Полацкая 4—7.

Ветліва прашу адміністрацыю „Сялянскае Нівы“ высылаць пробныя нумары Вашай газэты на такі адрэс:

(—)
(подпіс).

Дня . . . . . . 192 . г.

Па атрыманьні такой заявы адміністрацыя вышлець газэту.

Дык кожны хто ўмее чытаць сьпяшайся выпісаць сваю газэту „Сялян. Ніву“!

Дадатковы бюджэт на 1926 год.

Апрача бюджэту на першую квадру 1927 г. урад падаў у Сойм дадатковы бюджэт на 1926 гад. Дадатковы бюджэт даходзіць да сумы 38.998.901 зл. Такім чынам урад зрабіў перарасход грошы па бюджэту амаль што не на 39 мільёнаў зл. Калі прыпомніць, як Сойм два месяцы таму назад якраз зьменшыў бюджэт на чацьвертую квадру 1926 г. й што ў гэтым часе ўрад Бартля мусіў пайсьці ў адстаўку, то перарасход, які робіць урад м. Пілсудскага, гавора толькі аб тым, што цяперашні ўрад зусім ня лічыцца з пастановамі Сойму.

Тое што Сойм раней зьменшыў, будзе цяпер прымушаны павялічыць.

Бюджэт Міністэрства Публічных Работ.

Нядовячы Соймавая Бюджэтная Комісія прыступіла да разгляду Бюджэту Міністэрства Публічных Работ.

Некаторыя паслы на Комісіі выступілі з прапазыцыяй зьліквідаваньня гэтага Міністэрств.

Наагул бяручы такое міністэрства з пункту гледжаньня дапамогі беларускаму сялянству адбудавацца, то трэба сказаць, што лепш, каб ужо яго зьліквідавалі, бо нашыя сяляне не дастаюць у Міністэрства Публ. Работ дапамогі на адбудову. Селянін плаці толькі падаткі, а карысьць маюць толькі ўраднікі, асаднікі і часам іншыя Палякі, але толькі не Беларусы.

Паседжаньне Сойму.

У пятніцу 10-га сьнежня адбылося пленарнае паседжаньне Сойму. На парадку дня, паміж іншымі справамі было: першае чытаньне праекту бюджэту на першую квадру 1927 г.

Арышты.

У ночы з 2 на 3-га сьнежня ў Лодзі паліцыя арыштавала 18 чалавек абвіняючы іх у комунізьме.

Забастоўка пекароў.

У нядзелю вечарам у Лодзі выбухнула забастоўка пекароў. Пекары ня хочуць працаваць у ночы.

СЯЛЯНЕ!

Аб усіх крыўдах, аб зьдзеках адміністрацыі і аб вашым жыцьці пішыце ў сваю газэту „Сялянскую Ніву“.

такі!... Але дазваленьня не дастаў, а казалі прыйсьці за два дні...

А ў хаце манцёр ужо закончыў работу і толькі ня прылучыў лічніка да галоўнага праваду, бо на гэта трэба дазваленьне ад Магістрату і гэтакім парадкам сталася, што лічнік вісеў ужо на новым месцу, а... лямпачкі не гарэлі...

— Ну, вось і перанёс — пілавала Міхася жонка — казала я, што усё роўна, дзе ня вісіць... дык не!... трэба было яму пераносіць!... Сядзі-ж цяперка ў цемры, ды купляй сьвечкі...

Міхась маўчаў, 2 дні хадзіў, як хмара. А на трэці ўжо ў 9 гадзінаў быў у Магістраце і стаяў у радоўцы (колеі) да „першага“... Але „першы“ ізноў паслаў яго, да паненкі, паненка да „тога“, а той вярнуў да „першага“...

— Прыйдзеце заўтра ў 8 гадз. — сказаў „першы“ — бо справа вашэцява вось тутака— і ён паказаў на пусты стол — а пан з гэтага стала прыймае толькі ад 8-е да 9-е на раніцы...

— У восем, дык у восем... згадзіўся пакорна Міхась і назаўтра акуратна ў 8 быў ужо тутака і новаму пану разьясьняў сваю справу...

— А ведаю... з аднае на іншаю... пачакайце крышку... і новы пан парыўшыся ў папцы дастаў Міхасёву просьбу, напісаў зараз-жа нейкі чырвоны квіток і ськіраваў Міхася ізноў да першага, а той спаткаў ужо Міхася, як старога знаёмага, праглядзіў квіток і быццам чымсь нездаволяны голасна спытаўся, зьвярнуўшыся да пана, які прыслаў Міхася: „а болей нічога?...“

— А каўцыю яшчэ... падумаўшы крыху адклікнуўся той...

— Вось, вось—усьцешыўся „першы“ і зараз: чырк, чырк—напісаў другі квіток і да Міхася—teraz pan załatwi ў касе ды ізноў да мяне...

А ў квітках: ў першым — сьпісак матэр'ялу і ў канцы, ўнясьці ў касу 23 залат., а ў другім — каўцыя 15 залатовак...

Вось табе на! — апусьціў галаву Міхась... І не пайшоў ужо ў касу, а проста ськіраваўся дамоў...

— Ну што прынёс дазваленьне?!... Накінулася жонка...

— Якое тамака дазваленьне... Заплаціць трэба спачатку... вось 38 залатовак...

— Ах, ты, стары дураны!... Ну не казала я — залаялася жонка... А тутака дзеці яшчэ: і цэмна, і лекцыі ня могуць гатаваць... і тое і іншае...

Крахтаў, крахтаў стары Міхась, праседзеў яшчэ два дні без асьвятленьня і ня вытрываў— выскраб сваю апошняю ашчаднасьць і панёс у касу...

„Залатвіўшы“, да „першага“: — вось квіткі... „ўсё зроблена, калі ласка, дазваленьне“...

Добра, добра, калі ласка.., цяпер адно да гэтага пана — і паказаў на тога, што выдае чырвоныя квіткі...

Міхась туды — вось квіткі... усё зроблена... калі ласка дазваленьне...

Той паглядзеў на квіткі —

— А матэр'ялы маеце?...

— Якія мамар'ялы?!...

— А тыя, што выпісаны ў квітку...

— Дык я за іх грошы-ж заплаціў у касу...

— Гэта за работу, а матэр'ялы пане, мусіце купіць і як купіце, дык заходзьце... тады і дазваленьне дастанеце і манцёра вам дамо...

І заздуваўся стары Міхась і плюнаў на выдаткі, якія ўжо зрабіў, дый пашоў шукаць маньцёра, каб перанясьці лічнік назад на старое месца, але свайго манцёра не знайшоў, а іншыя адмовіліся — кажуць — пакажэце, пане, дазваленьне ад Магістрату, дык мы вам перанясём...

І прыціх Міхась... Лічнік вісіць на новым месцу... жонка пілуе кожны дзень... дзеці крычаць... Выдаткаў зроблена шмат, а... асьвятленьня няма.

Няма й дагэтуль, бо матэр'ялы каштуюць як раз толькі, колькі ўжо выдадзена, а грошаў цяперка не зьбярэш.

Стары Хасень.

Пішэце ў „Сялянскую Ніву"

аб усім, што вам баліць і што вам дорага: аб зьдзеках і крыўдах дазнаваных ад адміністрацыі і іншых, аб зямлі, аб беларускай сьведамасьці, аб асьвеце (школы і інш.), аб войтах, валасных радах і паветавых сойміках, пішэце аб добрых учынках, каб людзі зь іх вучыліся, і аб благіх, каб адхінуць ад благога.

Пісаць трэба праўду. Хто ня хоча, каб ведалі яго праўдзівае прозьвішча, можа надпісавацца прозьвішчам выдуманым (мянюшкай), а побач з гэтым напісаць толькі першы раз сваё праўдзівае прозьвішча і адрэс для ведама рэдакцыі. Рэдакцыя сваіх карэспандэнтаў нікому не выдае.

Помнеце, што «Сял. Ніва» ёсьць газэтай усіх Вас, а дзеля гэтага жыцьцё кожнага вашага кутка мае адбівацца ў ёй як у люстры.

Што дзеецца ў сьвеце?

Прамысловы крызыс у Францыі.

З прычыны стабілізацыі франка ў Францыі зьявіліся першыя знакі прамысловага крызысу. У парыскай радзе мейскай унеслі проект, асыгнаваць 2 міл. франкаў на памогу сем'ям беспрацоўных. Ад некалькі год гэта першая прапазыцыя гэтага роду ў Парыжы. Вялікія фабрыкі шаўковых тканінаў у Ліоне звольнілі 500 работнікаў.

Сьнягі ў Амэрыцы.

З Нью-Ёрку пішуць, што ў паўночна-ўсходняй часьці Амэрыкі шалеюць такія мяцеліцы, якіх яшчэ ня было ад сараку год.

У гаспадарств. штаце Н'ю-Ёрку сьнег на чугунцы затрымаў цягнікі, так што зьмерзла на сьмерць некалькі чалавекаў.

Ваенны кантроль над Нямеччынай.

У Лізе Народаў вядуцца цяпер гутаркі паміж Англіяй, Францыяй і Італьей у справе ваеннага кантролю над Нямеччынай.

Англіцкая газэта „Manchester Gwardian" закідае Немцам, што яны вырабляюць сабе аружжа і ўсялякія прыпасы ў СССР. У вадказ на гэта нямецкія газэты пішуць, што гэта праўда, Немцы вывозілі амуніцыю з СРСР, але было гэта тады, калі саюзьнікі захапіўшы Руры, уціснулі Няметчыну, што яна немагла навет разьвіваць такога неваеннага вырабу як самалёты, самаходы і г. д. і, зразумела, мусіла рабіць на гэта заказы ў фірмах заграніічных. Гэтак былі паўстаўлі нямецкія фірмы заграніічныя, як Фоккерў Голяндыі, Дорнье ў Пізе, таксама і ў СРСР.

У справе зьмены ваеннага кантролю над Нямеччынай міністар замежных справаў Англіі Чамбэрлен, каб разьняць спрэчку паміж Брыянам і Стрэсэманам, запрапанаваў кампраміса-вы плян, паводле якога кантроль меў-бы адбывацца ад часу да часу на 3—6 месяцаў. Брыян ня прыняў гэтага пляну.

У Жэнэве Рада Лігі Народаў разглядае цяпер справу кантролю над Нямеччынай.

Паводле атрыманых вестак рэжым кантролю будзе вельмі шмат аслаблены, бо Францыя й Англія бачаць, што немагчыма праводзіць кантроль над Немцамі ў тае форме, у якой было пастаноўлена год таму назад. Апрача таго Нямеччына прадстаўляе вялікую сілу і ўсялякія канфлікты зусім да нічога добрага, як для Францыі, так і для Англіі, ня прывялі-б.

Наагул трэба адзначыць, што Нямеччына пачынае штораз большаю вагу адыгрываць ў сусьветнай палітыцы. Калі так шыбка будуць расьці ўплывы Нямеччыны на сусьветную палітыку, то можна спадзявацца, што Нямеччына разам з Англіяй будуць кіраваць усёй Эўропай, а Францыя сойдзе на другі плян.

Вялікая бура.

З Міляну (Італія) паведамляюць, што па берагох Андрыятыцкага мора прашла ўчора страшная бура і навальніца. Пад Анконай перавярнула яна да 40 рыбацкіх лодак. Шкоду аблічаюць у паўміліёна ліраў. Зялезная дарога пад Талькопара папсавана і цягнікі ня ходзяць.

Абвалілася скала.

У Вольгутэру абвалілася скала ў капальнях золата. Забіта здаего эўрапэйца й трох тутэйшых жыхароў. Таксама з тых апошніх сем панясло цяжкія раны. Здарылася гэта на глыбіні 2700 стоп.

Падатак на дзяцюкоў.

На паседжаньню рады міністраў Мусоліні падаў праект, які накладае падатака на дзяцюкоў (нежанатых мушчын) ад 25 да 65 год. Даход з гэтага падатку будзе прызначаны на інстытуцыі апекі над маткамі і дзяцьмі. Падатак можа даць 11 міліёнаў даходу ў год.

Дымісыя лацьвійскага кабінэту.

З Рыгі паведамляюць, што кабінэт Альбэрынгса пайшоў у дымісыю.

Прадстаўнік сялянства прэм'ер міністрам.

Па дымісіі апошняга кабінэту ў Даніі, кароль даручыў стварыць кабінэт былому міністру і разам павадыру сялянства Нэегаарду. Апошні пачаў даручанае яму заданьне й мусіць ужо стварыў народны кабінэт.

Нямецка-Італьянскі трактат.

Апошнімі днямі Нямеччына і Італія заключылі арбітражны дагавор.

Паводле дагавору кожныя спрэчкі меж Нямеччынай і Італіяй павінен вырашаць трацейскі суд. У сувязі з гэтым трактатам спадзяюцца, што Мусоліні—італьянскі дыктатар спаткаецца са Штрэсэманам—нямецкім міністрам замежных спраў.

Паміж Італьянцамі і Французамі.

8 сьнежня ў Ніццы быў забіты ўраднік італьянскага консульства Говарыно. У сувязі з гэтым паліцыя арыштавала трох фашыстаў. Здарэньне гэтае ўзьняло вялікае забурэньне ў Ніццы. Таўпы Італьянцаў падвучаныя агітатарамі пагражалі французкай уладзе.

Мак-Дональд аб палажэньню ў Кітаі.

Былы англіцкі прэм'ер у Кітаі Мак-Дональд сказаў прадстаўнікам прэсы, што па вайне Кітай абняты нацыянальных духам. Кантонскі ўрад набраў такой моцы, што можна вясьці з ім перагаворы. Канчаючы прамову Мак-Дональд радзіў падтрымліваць у Кітаі міралюбівую палітыку і завязаць з Кантонам умову ў гандлёвых справах.

Пакіньма піць гарэлку!

Вось заклік, каторы рэдка паяўляецца ў нашай беларускай прэсе. А заклік гэты патрэбны, бо п'янства ў нас у Беларусі, за апошнія гады прыняло вялізарныя разьмеры. П'е ня толькі той, хто мае за што піць, але п'е й той, хто ня мае; п'юць здаровыя, маладыя мужчыны, хлопцы, п'юць старыя жанчыны і дзеці. Кожнае сьвята, кожны фэст, кірмаш так не абходзіцца. Выпіваецца цэлыя горы бутэлек, прапіваецца апошні, працоўны грош. Нашае сялянства, гэтак зжылося з гарэлкаю, што ня хоча бачыць у ёй свайго непрыяцеля, а лічыць чэ неабходнай істраваю ў сваім жыцьці. Найгалаўнейшае ў гэтым тое, што ня толькі п'е само, але дае, прывучае да гэтае струты і сваіх дзяцей. Адурманенны гарэлкаю людзі становяцца вар'ятамі (здурнелымі). Кідаюцца адзін на аднога з чым папала і часта гінуць, пакідаючы сваю сям'ю пакутаваць за свае грахі. Апрач матэр'яльных стратаў, гарэлка руйнуе яшчэ чалавека, фізычна й маральна. Разьбівае яго мазгі, нэрвовую сыстэму, нішчыць здаровы арганізм і пераз некалька год п'янства, чалавек робіцца нікуды ня здольным. Ні да фізычнай працы, ні да духовай, зьяўляючысь, якімсь не патрэбным балястам у жыцьцю. Гарэлка — гэта найстрашнейшы непрыяцель кожнага чалавека, асабліва працоўнага селяніна, работніка. Уваходзіць у душу кожнага, быццам прыяцель, абаронцам і толькі ачончыўшы сваю чартоўскую работу вылазіць, каб захапіць у свае лапы іншага. Людзі з мяккім характарам, найболей бываюць яе ахвярамі. Вось чаму на барацьбу з гэтым злом нашага і без таго нягоднага жыцьця, павінны выступіць усе жывыя сілы беларускага народу. Нашае грамадзянства, палітычныя, культурна-асьветныя арганізацыі, павінны энэргічна ўзяцца за прапаганду ідэяў цьвярозвасьці.

Даўней, за царскія часы, з п'янствам вялася усё-ж-такі такая-сякая барацьба. Выдавалася, шмат танных, популярных кніжак, лістовак, брашурак аб п'янстве, закладаліся гурткі цьвярозвасьці. Даволі важную ролю ў гэтым мела духавенства, арганізуючы пры царквах і касьцёлах брацтвы цьвярозвасьці. А цяпер нічога гэтага няма й п'янства ізноў запаўняе ўвесь свабодны час нашага селяніна. Дык вось сяляне, пакуль да нас нехта прыйдзе з памогаю ў гэтым дзеле, будзьма самі вызваляцца ад гэтага страшнага непрыяцеля. Закладайма гурткі цьвярозвасьці, не трацьма на гэтую атруту сваіх працоўных грошаў. Кожны з нас, хто жадае дабра, шчасьця, здароў'я ня толькі сабе, але й сваёй сям'і, родным, знаёмым, павінен безадкладна пакінуць піць гарэлку і тым паказаць прыклад іншым. У кожнага ў гаспадарцы знайдзецца, шмат чаго, што трэба купіць, паправіць і вось тут, кожны грош зьяўляецца дарагім і той робіць нягодна, хто гэны грош траціць на выпіўку. Нарэсьце, кожны, хто лічыць сябе Беларусам і жадае памысьнага развою сваей Бацькаўшчыне, жадае, каб барджэкай вылезьці з ланцугоў цямноты, няволі, павінен кожны лішні грош кінуць на культурную працу: на выпіску газэты, кнігаў, на арганізацыю бібліотэкі і г. д. Вось у імя ўсяго гэтага, сяляне, пакіньма піць гарэлку!

Р. Матусевіч.

НАШАЯ ПОШТА.

Рубанік Лукаш: тое самае, што Юркаву Янку.

Татарчук Е.: Не далажылі грошаў на перасылку, дык пасылаем ня 7, а **6** кал.

Ракавец С.: З вашым вылічэньнем не згаджаемся, 15 гр. астаюцца ў нас.

Дасталі:

Ад: Маскаля Базыля, Сапункі Івана, М. Апанасевіча — па **2 зл.**; ад: Хаданёнка Язэпа— **1 зл. 50 гр.**; ад: С. Арцемава, Міронччыка Ів., Іванюка П., Шыдлоўскага П., Бондарчука А., Сьліжа Ів., Міронччыка Тр., Адамовіча С., Каляды М., Ільскага Л., Пунькоўскага М., Баруна П., Лёнковіча Ів. і Бізуна Антона па **1 зл.**

М. Астапчыку, Конраду Скурко, Трыф. Багданчуку, Іванку Сапунько, Базылю Корсаку, Івану Рымдзёнку, Ліпінскаму Язэпу, Пяскевічу Тодару, Хадаронку Мікалаю, Сьлезьніку Раману, Курочыцкаму А., Ляковіцкай Т., Баранавіцкаму П. Барташэвічу М. Рацыну Яз.—газэту высылаем.

Цігунелю Я. — у Заходняй Беларусі дзяцінная газэта яшчэ ня выходзіць.

Куток сьмеху й сатыры.

Сьмешная мана.

„Виленское Утро" (№ з 8.XII.) піша: „5-га сьнежня ў Новай-Вілейцы ў залі „Ада" была беларуская лекцыя лекара („врача") Яна Станкевіча. Пасьля лекцыі ладзілі банкет, пры гэтым падпіцы Уладзімер Пачобут сказаў ў беларускай мове рэзкаю прамову, крытыкуючаю Польшчу. Пачобут дамагаўся прылучэньня Віленшчыны да будучай Расеі і крычэў „далоў польскі бізун!" На месца здарэньня прышла паліцыя, каторая арыштавала віннага і разагнала ўчасьнікаў банкету. 6-га сьнежня ў гэтай справе прыяжджаў у Вільню бурмістр м. Сьвянцян".

Спадзяемся, што „ў гэтай справе" „Віл. Утро" зараз „прыязе" ў Вільню італьянскага караля і хінскага Чан-цзо-ліна.

БІРЖА.

Варшава, 7.XII

Даляры	9.00 — 8.96 зл.
Англіцкія фунты	43.81 — 43.59 „
Францускія франкі	35.44 — 35.26 „
Швайцарскія франкі	174.48—173.26 „

ЦАНА ЗОЛОТА.

За залатыя рублі плацілі па	4.75—476 зл.
Цана 1 гр. золата	5.98.16 „

ЦАНА ЗБОЖА.

Жыта за 1 пуд	— 6,46 зл.
Ячменю (браварк.)	— 5,92 „

Падавайце дэклярацыі на беларускія ўрадовыя школы!

Дэкляарацыі і ўсе інструкцыі на жаданьне высылае:

а) Беларускі Інстытут Гаспадаркі й Культуры (**Wilno, Zawalna 7 m. 8**) і

b) Т-ва Беларускай Школы (**Wilno, ul. Św. Anny 2.**

Рэдактар і выдавец Л. Міцька. Беларуская Друкарня ім. Ф. Скарыны.—Вільня, Людвісарская 1.